

خد یجه سلام الله علیها

همتای بی همتا

دکتر مرضیه محمدزاده

انتشارات اطلاعات

تهران - ۱۳۹۷

سرشناسه: محمدزاده، مرضیه، ۱۳۳۷ -
 عنوان و نام پدیدآور: خدیجه سلام الله علیها؛ همتای بی همتا / مرضیه محمدزاده
 مشخصات نشر: تهران: اطلاعات، ۱۳۹۷
 مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص
 شابک: 978-600-435-096-9
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۹۷] - ۲۱۳؛ همچنین به صورت زیرنویس
 یادداشت: نمایه
 موضوع: خدیجه (س) بنت خویلد، ۶۸ - ۳ قبل از هجرت - سرگذشتنامه
 موضوع: زنان مقدس مسلمان - سرگذشتنامه
 موضوع: Muslim Women saints - Biography
 شناسه افن: مؤسسه اطلاعات
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ خ ۴ م ۲/۲۶ BP
 رده بندی دیویی: ۱۷۰.۷۲۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۲۰۳۰

انتشارات اطلاعات

تهران: خیابان میرداماد، خیابان نفت جنوبی، روزنامه اطلاعات، شماره پستی ۱۵۴۹۹۵۳۱۱
 تلفن: ۲۹۹۹۳۴۵۵-۶
 فروشگاه مرکزی: بزرگراه حقانی، روبروی ایستگاه مترو، ساختمان روزنامه اطلاعات، تلفن: ۲۹۹۹۳۶۸۶
 فروشگاه شماره (۱): خیابان انقلاب اسلامی، روبروی دانشگاه تهران، تلفن: ۶۶۴۶۰۷۳۴

خدیجه سلام الله علیها؛ همتای بی همتا

نوشته دکتر مرضیه محمدزاده

ویراستار: افسانه قارونی
 حروف نگار: محیا السادات شریعتی
 طراحی جلد: رضا گنجی
 حروف نگاری، چاپ و صحافی: مؤسسه اطلاعات

چاپ اول: ۱۳۹۷
 شماره گان: ۵۲۵ نسخه

قیمت: ۳۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۵-۰۹۶-۹ ISBN: 978-600-435-096-9

Printed in Iran همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۱۳	مقدمه
فصل اول: زندگی خدیجه (س) قبل از ازدواج با رسول الله (ص)	
۲۱	بخش اول / تلاؤو نور
۲۱	تولد
۲۲	القاب و کُنیه‌ها
۲۵	شمایل
۲۵	حُرز حضرت
۲۷	بخش دوم / نسب
۲۸	پدر
۳۰	مادر
۳۱	برادران و خواهر
۳۱	عموها
۳۵	بخش سوم / همسران و فرزندان
۳۵	کودکی تا ازدواج
۳۵	همسران
۴۳	نقد و بررسی این نظرات

فرزندان	۴۹
بخش چهارم / ثروت	۵۳
بخش پنجم / تجارت	۵۷
سفرهای تجاری رسول الله (ص)	۵۷
آغاز همکاری پیامبر اکرم (ص) با خدیجه (س)	۶۰

فصل دوم: زندگانی خدیجه (س) بعد از ازدواج با رسول الله (ص)

بخش اول / ازدواج	۶۷
ازدواج	۷۳
بخش دوم / شخصیت خدیجه (س)	۸۱
شخصیت خدیجه (س)	۸۶
بخش سوم / رسالت رسالت (ص)	۹۹
بعثت	۱۰۱
روایاتی مجعول و ساختگی در باب آغاز رسالت	۱۰۱
نقش خدیجه (س) در آغاز رسالت	۱۱۱
بخش چهارم / فعالیت های اجتماعی - سیاسی خدیجه (س)	۱۱۵
نخستین مؤمن	۱۱۵
همراهی با پیامبر (ص)، خواندن نماز	۱۱۵
یاور رسول الله (ص)	۱۱۸
آرام دل رسول الله (ص)	۱۱۹
راوی حدیث	۱۲۰
حضور در شعب ابی طالب	۱۲۰
نقش خدیجه (س) در شعب	۱۲۶
بخش پنجم / وفات خدیجه (س)	۱۳۵
بخش ششم / فضایل خدیجه (س)	۱۴۷
یادآوری از خدیجه (س)	۱۴۷
تفاخر اهل بیت (ع) به نام خدیجه (س)	۱۵۱

۱۵۳	آیات و روایاتی در مدح خدیجه (س)
۱۶۱	بخش هفتم / فرزندان خدیجه (س)
۱۶۷	بخش هشتم / سخنان معصومین و اندیشمندان درباره خدیجه (س)
۱۶۷	زیارت نامه خدیجه (س)
۱۸۱	بخش نهم / کتابنامه
۱۸۷	نتیجه گیری
۱۸۸	استقلال رأی
۱۸۹	در عرصه اجتماع
۱۹۰	همر، رسول الله (ص)
۱۹۲	در خانه رسول الله (ص)
۱۹۳	پس از خدیجه (س)
۱۹۴	مادری
۱۹۵	خدیجه (س) همتای بی همتا
۱۹۷	منابع و مأخذ
۲۱۵	فهرست ها
۲۱۵	آیات
۲۱۷	روایات
۲۱۹	اشعار
۲۲۰	اشخاص
۲۲۸	خاندان، قبایل، فرق، مذاهب
۲۳۰	وقایع
۲۳۱	اماکن
۲۳۳	کتاب

مقدمه

در طول زندگانی بشر گاه‌گاه شخصیت‌هایی خارق‌العاده پدید آمده‌اند. شخصیت‌هایی که در مدتی کوتاه با تصمیمی قاطع و اراده‌ای استوار مسیر زندگی مردم عصر خویش را تغییر داده‌اند. اینان نه انان و گوشت و پوست مانند سایر مردم هستند اما روح ایشان از آنان جداست. زندگی‌شان سرشار از برکت و روشنی است و تا ابد نیز نامشان بر چهره صفحات تاریخ می‌درخشد.

پیدایش این افراد استثنایی را باید به طلوع عصر جدید همانند کرد که دنیای تاریک عصر خود را نورانی کرده و با گمراهی، نابخردی، فقر، رنج و... جنگیده‌اند و با فکر درخشان و تعلیمات آسمانی برای بهتر زیستن مردم غریبی نه افکنده‌اند.

رهبران بشر همچنان که در دعوت به راه راست و نجات مردم از استپرستی و یا خودپرستی از دیگران ممتاز هستند در روحیه، اراده و کردار نیز از مردم جدا آیند. وجود آنان معجزه است و دعوت آنان معجزه‌ای دیگر، مبارزه آنان با ستمکاران، پایداری آنان در دعوت خویش، ایمانی که به خود و خدای خود دارند، ایمانی که در مردم خود ایجاد می‌کنند و پس از گذشت هزاران سال همچنان استوار می‌مانند هر یک معجزه‌ای دیگر است.

یکی از بزرگ‌ترین این افراد رسول‌الله (ص) است و نیز اولین مرد و زنی (حضرت علی و حضرت خدیجه علیهما السلام) که در آن عصر تاریک به او ایمان آوردند و تا پای جان همه هستی خود را صرف هدف و راه او نمودند.

و کمک و همراهی می‌کرد و دشواری‌هایی را که آن بزرگوار در راه رسالتش از جانب قریش می‌دید آسان می‌کرد...

خدیجه(س) اولین ایمان آورنده بود و به پیامبری آن حضرت گردن نهاد و به رسالتش اطمینان کرد و امیدوارانه در کنار آن حضرت کوشید و به همسر بزرگوارش چنان محبت سرشاری داشت که در راهش جان داد. او به یکتا مردی که دوستش می‌داشت و راستگویی می‌دانست معتقد بود و تا آخرین رمق به او ایمان داشت. هرگز انکار و کفر قریش بر اطمینان خدیجه(س) و ایمانش که چون کوه استوار بود لرزشی نداشت.

مورخان او را انانویی با اراده، متفکر، مقتدر، مدیر، شریف، کریم و خوش اخلاق وصف کرده‌اند رسول الله(ص) احترام زیادی برای ایشان قائل بود و به همین جهت تا زنده بود همسر دیکر اختیار نکرد و پس از وفاتش نیز بر بزرگداشت و ذکر فضایل او تأکید می‌کرد و از آن سخن می‌گفت.

خدیجه(س) مظهر کمالات انسانی و ایثار و مظلومیت، همسری خردمند، مدیر و مدبر، دلسوز و مهربان، مادری فضیلت‌پرور، مجاهدی مقاوم و صبور، ایثارگری مخلص و بی‌نظیر، راست‌قامتی عزتمند و نستوه و صاحب اوصافی جامع و کم‌نظیر برای یک زن بود.

خدیجه(س) زنی دوراندیش، عاقبت‌بین، ذوق‌انگیز و سریع‌الانتقال بود. وجود او از عوامل مؤثر پیشرفت اسلام به‌شمار می‌رود. او معین، مددیار و یاور رسول الله(ص) با جان و مال و زبان خود بود.

خدیجه(س) کانونی پر خروش و پر موج از محبت، صفا، و شجاعت، ایثار، اخلاص، ایمان، مقاومت و شرافت عالی ملکوتی و انسانی و اسطوره‌ای تکرارناپذیر در تاریخ است.

خدیجه(س) محبوب‌ترین، شریف‌ترین، بزرگ‌ترین و عزیزترین زنان رسول الله(ص) بود. او ایمان و علم و تقوا را به هم آمیخت و با این اوصاف عشق و تواضع به همسری بزرگ‌ترین منجی عالم انسانیت مفتخر گردید.

خدیجه(س) در زیبایی، وقار، ادب، آداب و رسوم زندگی در حد کمال رشد و تربیت عقلانی بود.

خدیجه (س) در خردورزی یکی از کامل ترین، در فرزاندگی یکی از داناترین، در زیبایی یکی از نیکوترین و نیز یکی از عقیف ترین، متدین ترین، باحیاترین، باشخصیت ترین و دارنده ترین زنان بود. او در راه عقیده و ایمان خویش، هر چه داشت تقدیم به حضرت دوست کرد.

آیا جز خدیجه (س) همسری یافت می شود که محیطی آرام و ملایم برای رسول الله (ص) و برای تأمل و تفکر او فراهم آورد؟ و بازگشت تاریخی او را در آغازین رز بشت از غار حراء آن گونه که او استقبال کرد استقبال نماید؟ و با آن مهربانی، رشار و عاطفه لبریز و ایمان قوی او را در آغوش گیرد و بدون آنکه کمترین شکی در راستی و درستی گفتارش داشته باشد با یقین محکم و اعتماد بی نظیر بگوید که: «مژده باد بر تو، خوارند متعال جز خیر و نیکی اراده دیگری نسبت به تو ندارد. خداوند هرگز تو را تنها نخواهد گذاشت که تو همواره سخن راست می گویی تو مواظب پیوندهای خویشاوندی هستی و آن را رعایت می کنی و با خویشاوندان نیکی می کنی و گرفتاری های دم را به دوش می کشی و به بینوایان رسیدگی می کنی و در حوادث یار و یاور مردمی و امانت راری و مهمان نوازی و پشتیبان حقی و خوی تو سخت پسندیده است.»

آیا جز خدیجه (س) همسری یافت می شود که در راه رسول الله (ص) آن فداکاری های بی مانند را به نمایش گذارد؟

آیا جز خدیجه (س) بانوی دیگری بود که از آن همه محنت سرشار و زندگی آرام و پر آسایش خود چشم پوشد و با رضایت خاطر حاضر شود در تاریک ترین اوقات محنت و گرفتاری های پس از بعثت با شوی خود همراه باشد و حتی او را تشویق کند که مشکل ترین آزار و اذیتها و انواع فشار و سختی ها را در راه حق تحمل کند؟

آیا شخص دیگری غیر از خدیجه (س) می شناسید که با عشق آتشین و مهر و ایمانی استوار بی آنکه اندک تردیدی به دل راه دهد یا ذره ای از باورش نسبت به بزرگداشت همیشگی خدا و پیامبر (ص) بکاهد، دعوت دین خدا را از غار حراء پذیرا شود؟

آری تنها خدیجه (س) بود که دست سرنوشت او را برای پر کردن خلأهای زندگانی پیامبر اکرم (ص) پدید آورد و او را مایه امید و آرامش و سلامت آن حضرت

قرار داد.

تنها و تنها او بود که روزگار آماده کرده بود تا زندگی مردی را اشغال کند که پیامبر خدا بود و برای آن حضرت پناه و آرامش باشد و منبع اعتماد و اطمینان و صلح و صفا گردد.

در عصر حاضر ضرورت دارد که روش و منش حضرت خدیجه (س) از دیدگاههای گوناگون مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و الگویی قابل ارائه و به زبان روز از سیمای نورانی آن بانوی بزرگ برای نسل کنونی بشر ترسیم گردد تا درس ایثار و پایداری، هدایت هموعان و نظارت بر جامعه را فرا گیرند و ریشه‌های جهل و خرافات و ظلم و فساد و تبه‌کاری را بسوزانند و آن‌چنان که بایسته و شایسته است نسل آینده را بسازند.

حضرت خدیجه (س) کسی است که برای نجات انسان از تنگنای سود و زیان دنیا و برای نجات زنان از بحرانی بی‌پایانی و به‌ویژه برای نجات خانواده از فقدان روابط پاک و صمیمی میان اعضا، الگویی کامل، دست‌یافتنی و اسوه‌ای حسنه برای تمامی زمان است. اگر رفتار بانوی بزرگوار را در مدت ۲۵ سال زندگی مشترک با پیامبر (ص) به تصویر کشیده شود، نمونه‌ای از انسان کامل و زن مورد تأیید حضرت حق پیش روی بشر مجسم می‌شود.

قلم‌فرسایی درباره کسی که خداوند بر او سلام و درود می‌فرستد بحق بسی دشوار است، اما به مصداق «مالا یدرک کَلَه لا یتُرک کَلَه» اکنون خداوند برای یاری فرمود به بررسی گوشه‌هایی از شخصیت و زندگی این بانوی بزرگوار به‌عنوان تحریفات پردازم و مدعی نیستم که در این راه به همه حقایق پیرامون شخصیت خدیجه (س) دست یافته‌ام. از آنجا که «الْکَمَالُ لِلَّهِ وَحْدَهُ» آن را نیز خالی از لغزش و اشکال نمی‌دانم و به نقدهای عالمانه‌ای که از سوی اساتید، محققان، دانشجویان و علاقه‌مندان آثار تاریخی - مذهبی می‌شود نیاز مبرم دارد و از خوانندگان فهیم انتظار دارم مرا در برطرف نمودن اشکالات احتمالی یاری نمایند. همچنین امیدوارم انتشار این کتاب گامی نو در جهت آثار ارزشمند و فاخر پیرامون ابعاد زندگی این بانوی نمونه گردد.

این کتاب در دو فصل تقدیم خوانندگان می‌شود:

فصل اول با نام زندگانی خدیجه (س) قبل از ازدواج با رسول‌الله (ص) شامل

پنج بخش است که با تاللو نور شروع می شود. در بخش های بعد به مسائلی چون نسب، همسران و فرزندان، ثروت و سرانجام تجارت پرداخته می شود.

فصل دوم شامل نه بخش است و اختصاص به زندگانی خدیجه (س) بعد از ازدواج با رسول الله (ص) دارد و حیات آن حضرت از این منظر مورد کنکاش قرار می گیرد و با بخش ازدواج شروع می شود و سپس شخصیت، رسالت رسول الله (ص)، فعالیت های اجتماعی - سیاسی، وفات، فضایل، فرزندان، سخنان معصومین (ع) و اندیشمندان درباره خدیجه (س) و کتابنامه بخش پایانی این فصل را تشکیل می دهد.

همه سر فداکار و فرزندان عزیزم که در فراهم آوردن محیطی آرام و مناسب برای تعمیق و نگاهش مددکارم بودند، مراتب رضایت و امتنان خویش را ابراز می دارم. امیدوارم اعمال همه آنان مرضی درگاه حضرت احدیت و پیامبر اکرم (ص) و أم المؤمنین خدیجه (س) واقع گردد.

و آخِرُ دَعْوَانَا اِنَّ سُبْحَانَ رَبِّ الْعَالَمِينَ

مرضیه محمدزاده